

Kouzelně utkané stránky

Pokud se zajímáte o nástroje pro webmastery, jistě znáte Dreamweaver. Tato vlajková loď společnosti Macromedia si již několik let drží přední pozici v oboru vizuálních nástrojů pro tvorbu webových stránek.

VÝLET DO MINULOSTI

Tvorba webových stránek byla dlouho doménou znalců jazyka HTML. Tvorbu website měl ještě před několika lety na starosti obvykle pouze jeden člověk, zpravidla programátor, který pomocí ASCII editoru vytvářel webovou prezentaci. Programátoři však většinou nedisponovali grafickým citěním, takže byli ke spolupráci přizváni jejich graficky nadanější kolegové. Ti však měli problém opačný: dokázali navrhnout líbivou prezentaci, jazyk HTML jim však nic neříkal. Kódování sice mohli provést opět programátoři, bohužel grafici v návrhu obvykle použili tak komplikované kreace, že jejich ztvárnění nebylo prostředky jazyka HTML možné. Proto vznikly vizuální editory webových stránek. Pracovat s nimi mohl každý: stránka se tvořila podobně jako jakýkoliv jiný dokument v textovém editoru. Webové dokumenty samozřejmě mají svá specifika, i s nimi si však valná většina editorů - Dreamweaver nevyjímaje obvykle poradila. Tvorba website se tak mohla přesunout zcela do rukou grafiků.

Vývoj však šel dál a začaly vznikat dynamicky generované stránky. Statická prezentace se stala minulostí a obsah se přesunul pod správu aplikačního serveru, jenž stránky generuje podle chování a požadavků návštěvníka. Internetový obchod si nelze představit bez databáze v pozadí, s níž úzce spolupracuje webový server s podporou některého ze skriptovacích jazyků a na základě této kooperace generuje výsledné dokumenty. K slovu opět přicházejí programátoři a znovu je problémem grafická stránka návrhu. Na trh je uvedena speciální verze Dreamweaveru s podtitulem Ultradev, jejíž pomocí lze tvořit webové aplikace s podporou databází vizuálním způsobem, často bez nutnosti ruční úpravy kódu. Kdo už zkusil práci v některém z vizuálních programovacích nástrojů, ví, že realita je jiná. Na rozdíl od tvorby statické bývá dynamická aplikace značně komplikovaná, a proto se modifikace předem připravených komponent bez ručního zásahu většinou neobejde. Předpřipravené komponenty však šetří čas, o inspiraci pro začátečníky ani nemluvě, a proto by byla škoda tuto variantu návrhu při práci nevyužít.

NEJNOVĚJŠÍ DREAMWEAVER

Asi nejviditelnější změnou je přepracované pracovní prostředí. Změny jsou patrné hned po startu: místo prázdného dokumentu nás přivítá uvítací obrazovka, z níž lze rychle otevřít jeden z naposledy upravovaných dokumentů či založit dokument nový. Známé paletky zůstaly, nyní je lze dokovat a seskupovat do zvolených skupin. Paletka Objects byla nahrazena lištou Insert, jejíž obsah lze snadno modifikovat a vytvořit si vlastní lištu s objekty, které často využíváme. Novinkou je také lišta pro úpravu bitmapových obrázků, s níž lze provádět jednoduché korekce (jas, kontrast) bez volání externího grafického editoru.

Nová verze reaguje i na fakt, že podklady pro obsahovou část prezentace jsou většinou ve formátu editoru Word. Minulá verze disponovala nástrojem pro čištění kódu, jenž vznikl exportem do HTML v rámci Wordu. Nyní lze texty do dokumentu vkládat přímo ze schránky, přičemž je zachováno jejich formátování. Pokud původní text ve Wordu důsledně využívá styly, jsou zachovány i po vložení do Dreamweaveru. Následnou úpravou tabulky kaskádových stylů se tak lze snadno přiblížit původnímu vzhledu textu.

KASKÁDOVÉ STYLY

V poslední době začíná být jazyk HTML nahrazován svým XML derivátem XHTML a s tím dochází ke striktnímu oddělení obsahové a prezentační části webových stránek. Prezentace je nyní pod taktovkou CSS - kaskádových stylů. Macromedia na tuto situaci reagovala a Dreamweaver nyní disponuje dosud nejlepší podporou CSS ve své historii. Bylo významně přepracováno vizualizační jádro editoru, jež si poradí i s komplikovanými strukturami, přičemž výsledná vizualizace si nezádá s tou, kterou ve finále připraví internetový prohlížeč. Pro co nejsnadnější práci s jednotlivými atributy byla modifikována i paletka CSS Styles, která nyní informuje i to tom, zda daný atribut lze na vybraný objekt aplikovat. Definice tříd a s nimi spojených pravidel totiž mohou být tak komplikované, že řada atributů se díky vlastnostem CSS stane nepoužitelnými, což některým webdesignérům bohužel stále uniká.

Kaskádové styly se začínají více používat i při návrhu layoutu dokumentu. Vývojáři se proto snažili vylepšit práci s elementy DIV a SPAN, které jsou v této fázi návrhu klíčové. Tyto komponenty lze nyní

snadněji označovat a aplikovat na ně některá z pravidel definovaných v CSS. U layoutu s využitím CSS však mají vývojáři stále co zlepšovat, neboť komfort práce s nimi bohužel nedosahuje kvalit jejich tabulkových protějšků.

PRÁCE S KÓDEM

U složitějších projektů se však bez ruční úpravy kódu stále neobejdeme. Macromedia proto opět zapracovala na integrovaném editoru zdrojového kódu. Při psaní nyní můžeme využít speciální kontextové menu pro odsazení či okomentování označené části zdrojového kódu. Nechybí ani rozšířené Tag Insight, které při psaní nabízí seznam atributů. S editorem HomeSite (součástí dodávky je HomeSite+ verze 5.5) lze sdílet často využívané úseky kódu (snippets), které lze pro co nejsnadnější přístup v rámci programu třídit do uživatelských složek. Pro inspiraci již knihovna obsahuje řadu ukázkových kódů.

Ke zdokonalení validace pro vybrané internetové prohlížeče (IE, Mozilla, Netscape, Opera, Safari) provádí editor kontrolu kódu ihned při psaní. Podobně jako v textovém editoru tak ihned vidíme, že se v kódu nachází nesrovnalost, přičemž najetím na příslušnou část kódu se dozvíme, proč tomu tak je. Pro programátory webových aplikací jsou připraveny nové server behaviors pro PHP (MasterDetail Page a modul pro autentifikaci), nové controls uvítají příznivci technologie ASP.NET. Pro obě skupiny jsou určeny aktualizované referenční příručky (např. ASP.NET, PHP,SQL) z produkce vydavatelství O'Reilly, jež jsou součástí paletky References.

ZHODNOCENÍ

Uvedením nové verze Dreamweaveru Macromedia opět potvrdila své vedoucí postavení na poli vizuálních editorů webových stránek. Spolu s editorem HomeSite, který se těší velké oblibě mezi příznivci ruční tvorby a úpravy zdrojového kódu dokumentu, tvoří celá kolekce ucelené řešení pro jakékoliv webdesignérské studio. Pokud k tomu navíc připočteme i na webdesignéry orientovaný grafický editor Fireworks a nástroj pro tvorbu multimediálních aplikací Flash, má konkurence co se týče komplexnosti nabídky opět co dohánět.

Řada uživatelů je však stále k vizuální tvorbě aplikací skeptická. Zde nezbyvá než souhlasit: pokud od programu očekáváte, že jeho pomocí během několika málo minut vytvoříte propracovaný internetový obchod, budete zklamáni. Jednoduchou webovou aplikaci pro prohlížení databáze zaměstnanců s trochou dobré vůle zvládne vytvořit - v tomto případě bych však použil spíše termín "sestavit" i začátečník. Takto vytvořenou aplikaci lze využít i pro pedagogické účely, neboť vytvořený kód je hojně komentován, což nepochybně přispívá ke snazšímu pochopení jazykových konstrukcí.

Přes nesporné kvality editoru je však stále co zlepšovat. Kaskádové styly se v současnosti využívají pro tvorbu layoutu dokumentu, proto bych uvítal nástroj pro snadnější označování jednotlivých oblastí ohraničených elementy DIV. Samotný dialog pro úpravu kaskádových stylů by si mohl vzít inspiraci z populárního editoru CSS TopStyle: integrovaná paletka je sice šikvná, kvalit zmiňovaného programu však nedosahuje. České uživatele pak jistě zamrzí (u Dreamweaveru bohužel tradiční) ignorování naší mateřštiny: nejenom že je nutné ihned po instalaci modifikovat nabízené standardní kódování dokumentu (správné by si je program mohl zjistit ze systémového nastavení), ale i kontrola pravopisu je pro našince nepoužitelná. Bohužel, funkce pro import či propojení se slovníkem, který je součástí MS Office, stále chybějí.

Tomáš Vostrý

MACROMEDIA DREAMWEAVER MX 2004

Vizuální webový editor.

Minimální požadavky Mac - PowerPC G3 500 MHz, 128 MB RAM, 275 MB na HD, Mac OS X 10.2.6
PC - Pentium III 600 MHz, 128 MB RAM, 275 MB na HD, Windows 98 SE/2000/ XP/Server 2003 Výrobce
Macromedia, San Francisco, CA, USA

Poskytl Digital Media, Olomouc

Cena 16 592 Kč včetně DPH